

УДК 347.9

**ОКРЕМА УХВАЛА В ЦИВІЛЬНОМУ
СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ****Олена ШТЕФАН**доктор юридичних наук, професор,
провідний науковий співробітникНауково-дослідний інститут інтелектуальної
власності НАПрН України (Київ)<https://orcid.org/0000-0002-6334-0040>

Наукове дослідження присвячене аналізу доктринальних підходів, положень цивільного процесуального законодавства та судової практики щодо постановлення окремих ухвал в порядку ст. 262 ЦПК України, розгляду проблем, пов'язаних із невиконанням окремих ухвал суду. Проблемі невиконання окремих ухвал не приділено достатньо уваги в теорії цивільного процесуального права.

Процедура притягнення до дисциплінарної, цивільно-процесуальної чи адміністративної відповідальності за порушення законодавства виявленні судом під час вирішення цивільної справи та викладені в окремій ухвалі, залишається непопулярною правовою процедурою.

В результаті дослідження було виявлено невиправдану диференціацію у визначенні форм та порядку реалізації юридичної відповідальності, що встановлювалась в окремих ухвалях, більшість з них стосуються умов і підстав, що сприяли порушенню законодавства. Доведено, що призначення окремої ухвали полягає у задоволенні інтересу держави щодо зміцнення законності та правопорядку, а також впливі на формування правової культури суспільства. Запропоновано авторське визначення окремої ухвали.

Акцентовано увагу на тому, що в результаті виконання окремих ухвал суду, він перетворюється із пасивного спостерігача за невиконанням ухвалених ним рішень на активного суб'єкта, який здійснює контроль за таким виконанням і, у випадку потреби, вживає необхідні засо-

UDC 347.9

**A SEPARATE DECISION IN THE
CIVIL COURT OF UKRAINE****Shtefan, Olena**Doctor of Law Sciences, Professor,
Leading Research ScientistScientific Research Institute of Intellectual
Property of the NALS of Ukraine (Kyiv)

The scientific study is devoted to the analysis of doctrinal approaches, provisions of civil procedural legislation and judicial practice regarding the issuance of separate decisions in accordance with Art. 262 of the Civil Code of Ukraine, consideration of problems related to non-compliance with certain court orders. The problem of non-execution of certain decisions has not been given enough attention in the theory of civil procedural law.

The procedure of bringing to disciplinary, civil-procedural or administrative responsibility for violations of legislation discovered by the court during the resolution of a civil case and set out in a separate decision remains an unpopular legal procedure.

As a result of the research, unjustified differentiation was found in determining the forms and procedure of realization of legal responsibility, which was established in individual decisions, most of them relate to the conditions and grounds that contributed to the violation of legislation. It has been proven that the purpose of a separate resolution is to satisfy the state's interest in strengthening law and order, as well as influencing the formation of the legal culture of society. The author's definition of a separate resolution is proposed.

Attention is focused on the fact that as a result of the execution of certain court decisions, he turns from a passive observer of the non-execution of his decisions into an active subject, who exercises control over such execution and, if necessary, uses the necessary means of response, thereby con-

би реагування, сприяючи таким чином досягненню мети цивільного судочинства – ефективному захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Ключові слова: судові рішення, ухвала суду, окрема ухвала суду, цивільне судочинство, виконання окремих ухвал суду

tributing to the achievement the purpose of civil proceedings - effective protection of violated, unrecognized or disputed rights, freedoms or interests of natural persons, rights and interests of legal entities, interests of the state

Keywords: court decision, court decision, individual court decision, civil proceedings, execution of individual court decisions

Як відомо, помилку краще попередити, аніж виправляти. Саме попередження є оптимальним засобом уникнення юридичних помилок. Попередження судових помилок у цивільному судочинстві неможливе без використання органами судової влади засобів реагування на причини та умови, що сприяють вчиненню помилок під час здійснення правосуддя. Одним із таких засобів є окрема ухвала суду як суду першої інстанції так і суду вищої інстанції щодо суду нижчої інстанції, який допустив порушення закону.

Чинне процесуальне законодавство у своїх нормах передбачає можливість суду постановити окремі ухвали в цивільному судочинстві (ст. 249 ЦПК України), господарському процесі (ст. 246 ГПК України), та у адміністративному судочинстві (ст. 249 КАС України). Незважаючи на те, що наведені норми різних видів судочинства практично однаково визначають сутність окремої ухвали та наводять перелік обставин, за яких суд може їх ухвалити, проте у даному дослідженні буде зосереджена увага на постановленні судом окремих ухвал в цивільному судочинстві.

Деякі аспекти постановлення судом окремих ухвал, питання їх виконання були предметом дослідження таких науковців як: Л. С. Лисенко, М. Б. Майка, Л. Г. Талан, С. Я. Фурса, С. В. Щербак тощо. Водночас науковці поза своєю увагою залишали питання розкрити сутність цього різновиду акту правосуддя.

Мета статті полягає у дослідженні і розкритті специфіки окремих ухвал в цивільному судочинстві, висвітлити процесуальні аспекти їх постановлення, а також питання, які виникають в процесі їх виконання.

Як відомо, інститут окремих ухвал у цивільному судочинстві має свою тривалу історію. Основні концептуальні підходи до виокремлення загальних рис окремої ухвали науковцями були сформульовані ще за радянської доби. Як зазначав Ю.Н. Чуйков, у своєму монографічному дослідженні, що припало на середню 20 століття, у цивільній процесуальній доктрині вже були сформульовані загальні та спеціальні риси окремої ухвали. До загальних науковець відносив ті риси, що притаманні окремій ухвалі як акту правосуддя, тобто це: компетенція суду щодо постановлення окремих ухвал у конкретних цивільних справах; її відповідність процесуальній формі; набуття чинності як й іншими актами правосуддя та обов'язковий характер тощо. Як спеціальні риси виокремлювались: предмет впливу на негативні явища, запобіжно-виховна роль, відсутність обмежень щодо кількості постановлення окремих ухвал по одній справі [1, с. 7-8].

Звертаючись до праць сучасних дослідників, можна говорити, що сформульовані підходи до розкриття сутності окремих ухвал ще у минулому столітті отримали свого розвитку.

Так, О. М. Шиманович звертає увагу на те, що окремі ухвали за своїм характером суттєво відрізняються від інших ухвал суду в цивільному процесі, оскільки вони не впливають на розвиток і результат процесу і не стосується питань, що безпосередньо належать до розгляду справи [2].

Саме така специфіка окремих ухвал розкриває спеціальні її риси як реакції на негативні прояви суб'єктів процесу шляхом виявлення і припинення правопорушення, водночас вони виконують й превентивну функцію, коли в результаті їх виконання відбувається застосування санкцій до правопорушника.

Водночас, як зазначав М. В. Жушман, при постановленні судом окремої ухвали, відповідно до його компетенції, відбувається реалізація такої функції правосуддя як профілактика правопорушень, оскільки окрема ухвала є формою (заходом) виконання такої функції правосуддя [3, с. 48–53].

Слід зазначити, що виходячи із положень ст. 249 ЦПК компетенція суду щодо постановлення окремих ухвал достатньо широка. Суб'єктами впливу окремої ухвали можуть стати особи, незалежно від того, чи є вони учасниками судового процесу, головне – виявлене судом порушення законодавства зі сторони цих осіб або недоліки їх діяльності, під час вирішення конкретної цивільної справи.

Аналіз судової практики дозволяє виокремити в самостійну групу окремі ухвали, що постановляють суди у цивільних справах щодо нотаріусів (приватних та державних), які не були учасниками судового процесу.

Так, наприклад, під час вирішення цивільної справи № 192/681/22 судом було встановлено грубе порушення приватним нотаріусом вимог законодавства про нотаріат оскільки виконавчий напис, відносно позивача, вчинений в порушення Переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України, №1722 від 29 червня 1999 року, а саме за нотаріально не посвідченим кредитним договором. Окрема ухвала суду з описом виявленого порушення приватним нотаріусом була надіслана у відповідне регіональне управління юстиції, зобов'язуючи його вжити заходи для запобігання повторних порушень зі сторони приватного нотаріуса, для вирішення питання про наявність підстав для направлення подання до Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю приватного нотаріуса на підставі п.п. е п. 2 ч. 1 ст.12 Закону України «Про нотаріат» [4].

Подібне порушення зі сторони приватних нотаріусів було встановлено судом по інших цивільних справах [5; 6].

Привертає увагу, що суд, виявивши порушення норм закону зі сторони приватних нотаріусів, у якості засобу впливу у постановлених окремих ухвалях, визначав санкції дисциплінарного характеру, які може застосовувати на свій розсуд відповідне регіональне управління юстиції.

Окрему ухвалу суд може постановити щодо адвоката або прокурора, якщо виявить з їх боку зловживання процесуальними правами, порушення процесуальних обов'язків, неналежного виконання професійних обов'язків.

Окрема ухвала щодо прокурора або адвоката надсилається органу, до повноважень якого належить притягнення до дисциплінарної відповідальності прокурора або адвоката.

Так, наприклад, під час розгляду цивільної справи № 201/11393/21 адвокат позивача в своїх промовах, в судових дебатах, у зверненнях до суду та учасників справи, використовував виключно російську мову. На те, що адвокат позивача використовує не державну мову, чим порушує вимоги національного законодавства (ст.9 ЦПК України, ст.12 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», п.11 ч.1 ст.9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» тощо) звернув увагу суду представник позивача. Реакцією суду стало постановлення окремої ухвали щодо адвоката позивача як особи, що здійснює свою професійну діяльність, під час якої свідомо порушує норми законодавства, а виходячи із приписів ч. 1 ст. 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», також порушує й присягу адвоката.

Про виявлені порушення в професійній діяльності адвоката, викладені в окремій ухвалі, суд повідомив Раду адвокатів відповідного регіону та зобов'язав вжити заходи щодо недопущення таких порушень в подальшому [7].

Наведений приклад із судової практики не лише відображає застосування судом положень ч. 1, 2 ст. 262 ЦПК України, щодо виявлення порушень закону адвокатом, а й безпосередньо ілюструє форму реалізації превентивної функції суду – запобігання правопорушень у майбутньому.

Суд може постановити окрему ухвалу щодо державного виконавця, іншої посадової особи органу державної виконавчої служби, приватного виконавця та направити її органам, до повноважень яких належить притягнення таких осіб до дисциплінарної відповідальності, або органу досудового розслідування, якщо суд дійде висновку про наявність в діях (бездіяльності) таких осіб ознак кримінального правопорушення (ч. 3 ст. 262 ЦПК України).

Так, у цивільній справі № 299/1040/21 суд виявив порушення норм матеріального і процесуального законодавства в діях відповідного регіонального управління юстиції, що були пов'язані із неодноразовим невиконанням ухвали про витребування доказів. Такі дії суд кваліфікував як зловживання процесуальними правами та зобов'язав керівника відповідного регіонального управління юстиції вжити заходів щодо усунення причин і умов, що сприяли зловживанню процесуальними правами та обов'язками [8].

Бездіяльність осіб, на яких було покладено контроль над виконанням приводів свідка до суду, стало підставою для постановлення окремої ухвали у справі № 203/3776/18. При цьому суд у резолютивній частині не лише повідомив Головне управління Національної поліції у відповідній області про виявлені факти, а й встановив місячний строк від дня отримання копії окремої ухвали для вжиття заходів та повідомлення про їх результати [9].

Суд постановляє окрему ухвалу щодо свідка, експерта чи перекладача у разі виявлення під час розгляду справи відповідно неправдивих показань, неправдивого висновку експерта чи неправильного перекладу, підробки доказів та направляє її прокурору чи органу досудового розслідування (ч. 4 ст. 262 ЦПК України).

Наприклад, під час розгляду цивільної справи про встановлення факту проживання однією сім'єю без реєстрації шлюбу, визнання спадкового майна спільною сумісною власністю та визнання права власності на майно, відповідачі були допитані як свідки, судом було встановлено, що вони надали неправдиві покази про відомі їм факти. Відтак, це стало підставою для постановлення судом окремої ухвали, якою інформувалась прокурора відповідної області про виявлений злочин для вжиття передбачених законом заходів реагування та встановлення місячного строку для інформування суду про прийняті заходи та їх результати [10].

Згідно із ч. 11 ст. 262 ЦПК України окрема ухвала стосовно порушення законодавства, яке містить ознаки кримінального правопорушення, надсилається прокурору або органу досудового розслідування, які повинні надати суду відповідь про вжиті ними заходи у визначений в окремій ухвалі строк. За відповідним клопотанням прокурора або органу досудового розслідування вказаний строк може бути продовжено.

Так, наприклад, суд, розглядаючи цивільну справу про стягнення безпідставно набутих коштів, встановив ознаки кримінального злочину (шахрайство) у діях відповідача. В окремій ухвалі суд поінформував прокурора відповідної області про виявлений злочин для вжиття передбачених законом заходів реагування та встановив місячний строк для надання суду інформації про прийняті заходи та їх результати [11].

Виходячи із наведених прикладів, які ілюструють підстави постановлення судом окремої ухвали, можна зробити висновок, що вони є способом реагування суду на випадки виявлення порушення законності та правопорядку, які не можуть бути усунуті ним самостійно під час розгляду і вирішення цивільних справ з використанням наданих цивільним процесуальним законодавством засобів. Окрема ухвала постановляється судом у зв'язку із виявленням під час судового розгляду справи порушення законності зі сторони осіб, які не є учасниками процесу, а також можуть не охоплюватися предметом спору та, відповідно, не можуть бути усунуті шляхом вирішення спору по суті.

Процесуальне законодавство у ст. 262 ЦПК України формулює підставу постановлення окремої ухвали - виявлені судом порушення законодавства. Водночас, на практиці суд може виявити такі порушення двома шляхами: 1) самостійно під час розгляду і вирішення справи; 2) його може проінформувати учасник судового процесу, зазвичай це позивач, відповідач або їх представники. Проте, у другому випадку, суд, все одно, самостійно досліджуючи обставини, на які звернули його увагу, може встановити або не встановити порушення закону зі сторони тієї чи іншої особи.

Окрема ухвала виконує декілька функцій: інформаційну – інформує відповідні органи державної влади про вчинене порушення закону; запобігання правопорушення – покладає обов'язок на відповідний орган, установу вжиття заходів щодо недопущення порушень законодавства у майбутньому зі сторони особи, яка вже вчинила такі дії; превентивну – попередження правопорушення. При цьому суд сам не застосовує міру юридичної відповідальності (санкцію) до особи, яка порушила норми законодавства, а зобов'язує це зробити відповідні компетентні органи державної влади.

Окрема ухвала, як реакція на виявлені порушення зі сторони органів державної влади, може розглядатися як один із виявів механізму стримування і противаг гілок державної влади, оскільки суд як орган судової влади наділено певними контрольно-наглядовими функціями та повноваженнями по відношенню до іншої гілки влади, що потрібно для забезпечення її злагодженого і правомірного функціонування. Відповідно, перед судом постає необхідність з метою збереження балансу виважено користуватися таким процесуальним механізмом, як окрема ухвала. Зі свого боку виконавча влада так само й органи місцевого самоврядування та інші суб'єкти владних повноважень для підтримання авторитету правосуддя мають належним чином ставитися до виконання такого рішення суду [12, с. 69].

Окрема ухвала також може виконувати контрольну функцію. Згідно із ч. 10 ст. 262 ЦПК України суд вищої інстанції може постановити окрему ухвалу в разі допущення судом нижчої інстанції порушення норм матеріального або процесуального права, незалежно від того, чи є такі порушення підставою для скасування або зміни судового рішення. Такі самі повноваження має Велика Палата Верховного Суду щодо питань передачі справ на розгляд Великої Палати Верховного Суду.

Так, суд апеляційної інстанції, переглядаючи цивільну справу про усунення перешкод в користуванні земельною ділянкою за апеляційною скаргою, встановив численні порушення норм процесуального законодавства судом першої інстанції (не зробив запит до відповідного органу реєстрації місця перебування та місця проживання особи щодо надання інформації про зареєстроване місце проживання (перебування) такої фізичної особи (відповідача); ухвала про відкриття провадження у справі не містить пропозиції відповідачам подати в зазначений судом строк заперечення проти позову; не надіслав сторонам копії ухвали про відкриття провадження у справі; не було здійснено провадження у справі до судового розгляду; матеріали справи не містять журналів (протоколів) судових засідань, як і не містять відповідних технічних записів, хоча в ухвалях суду зазначено, що Немирівський районний суд Вінницької області у складі головуєчого судді, секретаря, за участю учасників справи, розглянувши у відкритому судовому засіданні цю цивільну справу встановив певні обставини справи; даних про те, коли суд направив до експертної установи ухвалу разом із справою, матеріали справи не містять; суд, не відновивши провадження у справі постановив ухвалу про призначення у справі будівельно-технічної експертизи та повторно зупинив провадження до отримання експертного висновку тощо). Всі ці виявлені порушення стали підставою для постановлення судом апеляційної інстанції окремої ухвали та інформування Вищої ради правосуддя про допущені при вирішенні вказаної цивільної справи порушень норм процесуального права суддею суду першої інстанції [13].

З метою забезпечення виконання вказівок, що містяться в окремій ухвалі, суд встановлює у ній строк для надання відповіді залежно від змісту вказівок та терміну, необхідного для їх виконання (ч. 7 ст. 262 ЦПК України).

Виходячи з аналізу судової практики слід зазначити, що наведене нормативне положення не завжди знаходить своє втілення в окремих ухвалях. Зазвичай суд, в окремій ухвалі встановлює місячний строк або 30 днів для здійснення певних дій та надання інформації суду про вжиті заходи та їх результати. Водночас є значна кількість окремих ухвал де не визначається строк для надання інформації суду про вжиті заходи, визначені у резолютивній частині такої ухвали.

Проблема визначення строку на виконання приписів окремої ухвали знаходиться у прямій залежності із визначенням моменту набрання чинності окремою ухвалою, що своєю чергою

залежить від того чи будемо ми розглядати окрему ухвалу як самостійний вид судових рішень чи як різновид ухвал суду.

Як вже було зазначено і проілюстровано наведеними прикладами судової практики, підстави постановлення та сама правова природа окремих ухвал суттєво відрізняється від інших ухвал суду, що постановляються в процесі вирішення цивільної справи та безпосередньо стосуються предмету позову. Водночас, у ст. 258 ЦПК України окремі ухвали не виокремлені у якості самостійного виду судового рішення. Відтак, з однієї сторони окрема ухвала є різновидом судового рішення, як акту суду, а з іншої – є видом ухвал суду. Відповідно, на окрему ухвалу розповсюджуються правила ст. 261 ЦПК України щодо набрання ухвалами законної сили. Тобто, ухвала набирає законної сили негайно після її проголошення, якщо інше не передбачено ЦПК України. Але слід враховувати, що згідно із ч. 9 ст. 262 ЦПК України окрема ухвала може бути оскаржена особами, яких вона стосується. Окрема ухвала Верховного Суду оскарженню не підлягає, а відповідно до ч. 1 ст. 354 ЦПК України апеляційна скарга на ухвалу суду подається протягом п'ятнадцяти днів з дня її проголошення. Таким чином, мають застосовуватись правила ст. 273 ЦПК України, що регламентують правила набрання рішенням суду законної сили. Тобто, окрема ухвала набирає законної сили після сплину часу на її апеляційне оскарження, а у разі подання апеляційної скарги, якщо її не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови суду апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Найбільш вразливою стороною окремої ухвали є те, що вона, виступаючи запобіжником порушення норм закону суб'єктами, які можуть не належати до учасників судового процесу, а також покладаючи на інших суб'єктів владних повноважень органів державної влади вжиття заходів, пов'язаних із виявленням судом порушення законодавства, але при цьому за судом лишається єдина функція – контролю виконання приписів окремої ухвали. Водночас, державні органи влади, можуть і не знайти в діях особи, щодо якої суд виявив порушення законодавства, складу правопорушення і не застосовувати до «порушника законодавства» засоби юридичної відповідальності. Досить часто до окремої ухвали, як судді так й органи державної влади, які мають відповідним чином відреагувати на виявлене порушення законодавства, ставляться достатньо формально. Не завжди виявленні порушення законодавства судом завершуються постановленням окремої ухвали. Нажаль такий висновок, підтверджується й судовою практикою. Так, наприклад, під час вирішення цивільної справи про визнання недійсною угоди про розірвання договору оренди землі, скасування рішення державного реєстратора про державну реєстрацію припинення права оренди землі, визнання недійсним договору оренди землі, скасування рішення державного реєстратора про державну реєстрацію права оренди землі, суд виявив, що представник відповідача – адвокат неправдиво повідомила суду про свої повноваження представляти відповідача, оскільки не має адвокатського свідоцтва. В резолютивній частині окремої ухвали, суд інформував про виявлене порушення законодавства Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури відповідної області та зобов'язував вжити заходів реагування на таке порушення [14]. Проте визначення адресата для реагування на виявлене судом порушення законодавства у наведеній ухвалі є досить дивним, враховуючи, що особа, яка порушила законодавство за своїм правовим статусом не є адвокатом.

Як відомо, в Україні є величезна проблема із виконанням рішень суду, про що неодноразово вказував Європейський суд з прав людини (наприклад, у справах «Іванов проти України» від 15.10.2009 р. та «Бурмич проти України» від 12.10.2017 р.). Ця загальна проблема стосується й виконання окремих ухвал суду.

Єдина вимога щодо змісту окремої ухвали закріплена у ч. 5 ст. 262 ЦПК України та стосується того, що суд має зазначити закон чи інший нормативно-правовий акт (у тому числі його статтю, пункт тощо), вимоги якого порушено, і в чому саме полягає порушення. Водночас, встановлення щодо вчинення певних дій суб'єктом, якого суд інформує про виявлене порушення законодавства, а також зворотній зв'язок із судом – повідомити суд про

застосовані заходи до порушника законодавства – відсутнє у ЦПК України. Цю прогалину заповнює судова практика під час постановлення судом окремої ухвали.

Як спонукання до виконання окремої ухвали органами державної влади можна віднести встановлену законодавством України адміністративну відповідальність за її невиконання у ст. 185-6 КУпАП України. Так, адміністративним правопорушенням може визнаватися залишення посадовою особою без розгляду окремої ухвали суду або невжиття заходів до усунення зазначених в ній порушень закону, а так само несвоєчасна відповідь на окрему ухвалу суду. За такі діяння встановлена санкція у вигляді штрафу від двадцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відтак, проінформовані органи державної влади про виявлене порушення законодавства повинні, у визначений окремою ухвалою строк, надати звіт суду щодо вжитих заходів до усунення виявлених порушень закону. Відповідно до судової практики, вказаний звіт розглядається в судовому засіданні, а за результатами такого розгляду постановляється або ухвала про прийняття такого звіту або про накладення штрафу на керівника суб'єкта владних повноважень (тобто притягнення до адміністративної відповідальності).

Таким чином, в результаті виконання окремих ухвал суду, він перетворюється із пасивного спостерігача за невиконанням ухвалених ним рішень на активного суб'єкта, який здійснює контроль за таким виконанням і за наявності підстав вживає необхідні засоби реагування, сприяючи таким чином досягненню мети цивільного судочинства – ефективному захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. При цьому, говорячи про окремі ухвали, більшою мірою можна говорити саме про захист інтересів держави в контексті зміцнення законності та правопорядку.

Підсумовуючи викладене, можна запропонувати наступне визначення окремої ухвали в цивільному судочинстві: судові рішення, що є різновидом ухвал суду, процесуальний спосіб судового впливу на осіб, що вчинили правопорушення, а також спосіб здійснення контролю за діяльністю юридичних та фізичних осіб, державних органів у випадку виявлення недоліків у діяльності цих осіб, незалежно від того, чи є вони учасниками судового процесу, яка встановлює обов'язкові до виконання приписи, особою, якій вона адресована з обов'язковим повідомленням суду про вжиті цієї особою заходи. Її реалізація забезпечується встановленою у законодавстві України юридичною відповідальністю.

За своєю суттю (змістом, призначенням) постановлення окремої ухвали судом є результатом правозастосовної діяльності: 1) постановляється виключно судом у визначеному законом порядку; 2) має державно-владний характер; 3) містить індивідуально-конкретні правові розпорядження; 4) має юридичною силою, у необхідних випадках забезпечується державною примусом. Як акт застосування права, окрема ухвала призводить до виникнення, зміни та припинення правовідносин.

Виходячи з аналізу судової практики більшість окремих ухвал стосуються виявлених умов і підстав, що сприяли порушенню законодавства. Відтак призначення окремої ухвали полягає у задоволенні інтересу держави щодо зміцнення законності та правопорядку, а також впливі на формування правової культури суспільства.

Посилання:

1. Чуйков Ю.Н. Частное определение в советском гражданском судопроизводстве : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12/712. Харьков, 1971. 22 с.
2. Шиманович О.М. До питання про класифікацію ухвал суду першої інстанції в цивільному процесі України. URL: <http://www.zakon.nau.ua>.
3. Жушман М.В. Окрема ухвала суду в системі актів судової влади. Проблеми законності : акад. зб. наук. пр. / відп. ред. В.Я. Тацій ; редкол. В.Я. Тацій та ін. 2011. Вип. 115. С. 48–53.
4. Окрема ухвала Солонянського районного суду Дніпропетровської області у справі № 192/681/22 від 11 листопада 2022 р URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107260233>.

5. Окрема ухвала Солонянського районного суду Дніпропетровської області у справі № 192/1981/21 від 18 лютого 2022 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103412458>.

6. Окрема ухвала Соснівського районного суду м. Черкас у справі № 712/6585/20 від 10 листопада 2020 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93643084>.

7. Окрема ухвала Жовтневого районного суду м. Дніпропетровська у м. Дніпрі у справі № 201/11393/21 від 05 червня 2023 р. URL: <https://opendatobot.ua/court/111363387-dad5ca9d1ac7a803d9644a87f87bb838>.

8. Окрема ухвала Виноградівського районного суду Закарпатської області у справі № 299/1040/21 від 10.02.2022 р. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/103094859>.

9. Окрема ухвала Кіровського районного суду міста Дніпропетровська у справі №203/3776/18 від 31 січня 2022 р. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/102859222>.

10. Окрема ухвала Теплодарського міського суду Одеської області у справі № 516/234/20 від 24.06.2021 р. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/98036948>.

11. Окрема ухвала Київського районного суду м. Одеси у справі № 947/17423/21 від 07.07.2021 р. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/98137413>.

12. Дорохіна Ю. А. Окрема ухвала суду як інструмент забезпечення законності: сутність, правові підстави, наслідки. // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Том 31 (70) Ч. 2 № 2 2020. С. 65-69.

13. Окрема ухвала Вінницького апеляційного суду у справі № 140/91/17 від 21 січня 2020 р. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/87116549>.

14. Окрема ухвала Хорольського районного суду Полтавської області у справі № 548/532/20 від 23.07.2021 р. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/98507301>.

Статтю було подано
Статтю було доопрацьовано
Статтю було прийнято

14.07.2023
21.07.2023
25.07.2023

The article was submitted
The article was revised
The article was accepted